

Riksdagen Uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden 2016/17:32

Fredagen den 31 mars

§ 1 Utrikes frågor

Kabinettssekreterare Annika Söder

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 6 mars 2017**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 3 april 2017**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi välkomnar kabinettssekreterare Annika Söder till EU-nämnden. Hon är här i utrikesminister Margot Wallströms ställe. Vi börjar med återrapporten från det senaste FAC. Har kabinettssekreteraren något att säga utöver det som skriftligen kommit till nämnden?

Anf. 2 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

I tillägg till den skriftliga rapporteringen kan jag säga några ord om den informella lunch som ägde rum den 6 mars. Utrikesministrarna hade en diskussion med Egyptens utrikesminister Sameh Shoukry. Fokus i diskussionen låg på regionala frågor, situationen för mänskliga rättigheter i Egypten och hur EU kan stödja Egypten i de stora sociala och ekonomiska utmaningar som landet har. Under lunchen diskuterades också möjligheterna för utökat samarbete mellan EU och Egypten inom områden där det kan finnas ömsesidiga intressen, till exempel migration, anti-terrorism och samverkan i regionala frågor.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi lägger återrapporten till handlingarna.

Vi går in på dagordningen för nästkommande rådsmöte och börjar med dagordningspunkt 3, Syrien, där det finns förslag till slutsatser.

Anf. 4 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Det förutses återigen en diskussion om situationen i och kring Syrien och den senaste händelseutvecklingen där. Som sagt förväntas rådsslutsatser antas. Bakgrunden är självklart den väldigt oroväckande utvecklingen, den förestående givarkonferensen, som äger rum i Bryssel den 5 april, det vill säga på onsdag, och som EU genom Mogherini är värd för, och även ett meddelande från kommissionen och EAS om Syrien.

Vad gäller själva rådsslutsatserna har vi verkat för tydliga skrivningar till stöd för den FN-ledda politiska process som nu äger rum i Genève,

kvinnors deltagande i fredsprocessen, humanitärt tillträde – en svår fråga – efterlevnaden av internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter samt ansvarsutkrävande för brott mot humanitärätten, humanitärt tillträde och mänskliga rättigheter och andra övergrepp.

Vid mötet kommer vi naturligtvis att fortsätta betona att EU också kan hjälpa till att försöka åstadkomma en politisk lösning i linje med säkerhetsrådsresolution 2254, kvinnors deltagande, fullt humanitärt tillträde och ansvarsutkrävande.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

En fråga som kanske är bra att belysa med tanke på gårdagskvällens och morgonens nyheter är att USA ser ut att ändra position när det gäller förhållandet till Asad. Ser Utrikesdepartementet i koppling till det här mötet någonting som kommer att diskuteras i samband med detta?

Anf. 6 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Jag tackar kabinetssekreteraren för föredragningen. Jag har en fundering kring den politiska lösningen, som det står om här. Ni nämner ingenting om minoriteters rättigheter. Kurderna har inte fått delta aktivt i fredsförhandlingarna, om jag inte har förstått det fel. Men på något sätt måste ju minoriteternas rättigheter bevakas. Jag har inte hunnit läsa det senaste utkastet, men har kabinetssekreteraren någon kommentar angående Sveriges hållning?

Anf. 7 ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru ordförande! I den svenska översättningen av förslaget till råds-slutsatser nämns bland annat att man från EU:s sida ska kräva ansvarsutkrävande. Min fråga är, apropå det ordföranden här nämnde om att USA tydligen har ändrat sin inställning: Inkluderar det ansvarsutkrävande mot den nuvarande Asadregimen i Syrien?

Anf. 8 JOHAN NISSINEN (SD):

Fru ordförande! Jag undrar om det fortfarande är regeringens ståndpunkt att själva huvudprocessen ska ledas av FN eller om man har bytt linje och anser att den ska ledas av EU.

Anf. 9 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER:

Jag vill först svara på ordförandens fråga om förhållandet mellan USA och Asadregimen. För att lägga ut texten lite: Det har under flera år pågått en diskussion om att Asad ska lämna sin post och om det är en förutsättning för en lösning eller om det kanske ska ske under loppet av att man genomför en politisk lösning. Här har det funnits delade meningar i världssamfundet. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<>>> Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<**

Det för mig till frågan om en politisk lösning och huvudprocessen. Självklart kommer vi inom EU och i säkerhetsrådet att försöka verka för en politisk lösning där FN står för huvudprocessen. När jag nämner EU är det inte för att vi skulle anse att EU kan ta över det här. EU är inte en världsorganisation, som säkerhetsrådet är. Däremot kan EU på ett tydligt

sätt stödja FN-processen med de grundläggande värderingar som EU står för.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Nu har jag målat upp ett väldigt negativt scenario, men jag tycker att det är viktigt att nämnden känner till alla de diskussioner som pågår i den här oerhört svåra konflikten. >>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<Det här var lite spekulativt, men jag skulle tro att dessa frågor också kommer att diskuteras på måndag.

Sedan vill jag säga något om minoriteters rättigheter. Rådsslutsatserna är tydliga både när det gäller kurderna och när det gäller rättigheter. När vi talar om mänskliga rättigheter talar vi naturligtvis också om minoriteters rättigheter.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Vi har utkast till rådsslutsatser som ser ut att vara under fortsatt diskussion, med tanke på de olika delarna. Det gäller som sagt mänskliga rättigheter, inkludering av olika grupper i fredsprocessen för diskussioner om framtiden och naturligtvis det ansvarsutkrävande som gäller alla "those responsible for breaches of international law". Det finns väl, som kabinetssekreteraren här säger, risk för att det blir mer av realpolitik än princippolitik. Kan du säga någonting om hur de europeiska länderna diskuterar sinsemellan? Finns det medlemmar i EU som är beredda att gå åt samma håll som USA, eller är det en annan spänningsdiskussion mellan de olika utrikesministrarna i rådet?

Anf. 11 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER:

Det här blir spekulativt, men min bedömning är att flertalet EU-länder står fast vid uppfattningen att en lösning måste innefatta hela Syrien och att en återuppbyggnad inte kan ske med Asad kvar vid makten. Det här är också den uppfattning som de europeiska länder som deltar i säkerhetsrådets arbete i FN är överens om.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Det var bra att få höra lite om hur spänningen ser ut inom EU-ministerfältet.

Anf. 13 MARIA ABRAHAMSSON (M):

Jag tänkte såklart också prata om Syrien. Jag har hört vad kabinetssekreteraren har svarat. Frågan som hänger kvar hos mig och som jag inte är riktigt säker på om jag har fått klart svar på är: Påverkar den här omsvängningen i USA:s syn på Asad den svenska ståndpunkten i något avseende?

Anf. 14 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER:

Nej, den påverkar inte den svenska ståndpunkten. Vi står även i fortsättningen för att en politisk lösning också måste innebära möjligheter för oppositionen att agera och en utveckling mot demokrati och mänskliga rättigheter.

2016/17:32

31 mars

Anf. 15 JOHAN HULTBERG (M):

Tack för det förtydligandet! Det är välkommet. Men jag antar ändå att det här måste påverka hur Sverige agerar och hur EU agerar. Kan kabinetssekreteraren säga någonting om det?

Anf. 16 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER:

Min bedömning är att de rådsslutsatser vi har på bordet inte kommer att förändras på grund av den här utvecklingen, eftersom det skulle vara högst spekulativt. Jag har inga nya uppgifter på bordet. Rådsslutsatserna förhåller sig till Genèveprocessen, där de verkliga förhandlingarna pågår. Sedan har vi också Astanaprocessen, som Iran, Ryssland och Turkiet driver. Vår bild är att Astanaprocessen framför allt geno>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Turkiets försorg mer och mer förs in i FN-spåret. Sammanfattningsvis tror jag inte att EU:s hållning kommer att förändras i de här rådsslutsatserna. Sedan fortsätter naturligtvis diskussionen i olika forum.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Nämndens ledamöter har utkastet till rådsslutsatser på bordet. Förlåt min okunskap, men jag tänker mig att vi läser det här som att de förändringar som finns markerade är det senaste vad gäller var departementet tror att man landar. Det är i förhållande till den föreslagna texten som vi får se den här diskussionen.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Jemen, som kabinetssekreteraren också nämnde. Det är ett annat stort och tragiskt dilemma.

Anf. 18 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER:

Det förutses en diskussion om konflikten i Jemen och den mycket allvarliga humanitära kris som råder även där. Rådsslutsatser förväntas antas.

Den här konflikten har inte diskuterats av utrikesministrarna sedan 2015. Därför anser vi att det är oerhört angeläget och välkommet att den äntligen kommer upp till diskussion och att rådsslutsatser kommer att antas.

I arbetet med att utforma rådsslutsatserna har vi verkat för tydliga skrivningar om att EU även här ska stödja den FN-ledda fredsprocessen, vikten av breddade konsultationer och kvinnors deltagande. Vi anser att det är viktigt att det är en bred, långsiktig och integrerad ansats. Även här verkar vi för att internationell humanitär rätt ska respekteras av alla parter, vilket inte är fallet. Humanitärt tillträde måste omedelbart säkras för att hjälpen ska nå fram.

Enligt FN:s uppgifter dör ett barn under fem år var tionde minut till följd av åkommor som är behandlingsbara – de dör som en följd av att medicin och sjukvård inte kan föras in till de platser där barnen finns. Det är en oerhörd humanitär katastrof som pågår och som ju har stått lite i skymundan i förhållande till Syrien, om man tänker på information och mediebevakning. Därför är det nu mycket bra att detta kommer högre upp på dagordningen.

Under mötet kommer utrikesministern att uppmana alla de andra medlemsländerna att delta vid den humanitära konferens som ordnas den 25 april av Sverige, Schweiz och FN:s generalsekreterare. Detta handlar både om att fästa uppmärksamhet på frågan och om att stärka de krafter som verkar för humanitärt tillträde, liksom att öka insatserna till FN:s humanitära appell för Jemen.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Vi ser väldigt positivt på att länder i regionen, framför allt Oman och Kuwait, nu försöker spela en roll >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 19 JENS HOLM (V):

Först nu har vi fått tillgång till de här slutsatserna, så jag har bara snabbt läst igenom dem. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Det är olika krafter som står mot varandra. Att EU har agerat mot Iran många gånger är ingen hemlighet. Däremot är man väldigt tyst då det gäller Saudiarabien. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Det är Saudiarabien som för detta krig för regimens räkning. I dagsläget verkar man vara helt ointresserad av en fredlig och politisk lösning.

Jag hittar inte någon kritik mot Saudiarabien här. Kan man strypa vapentillförseln, till exempel genom ett vapenembargo? EU-parlamentet har ju röstat för ett vapenembargo mot Saudiarabien. Jag undrar om detta är en fråga som Sverige kan ta upp i det här sammanhanget.

Anf. 20 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag kan väl hänga på den frågeställningen. I alla ärenden som vi har i denna region är det ju två stater som är kraftfullt involverade, och det är Iran och Saudiarabien. Det är klart att man undrar över detta. Det har varit en diskussion om att man ska försöka stoppa finansieringen av Daish och så vidare. Men frågan är: Vad gör FN egentligen för att stoppa finansieringen av krigsmaskineriet, som ju i sin tur hotar också Europas säkerhet? Det ligger ju verkligen i Europas intresse att agera via FN.

Anf. 21 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Därmed är möjligheterna att få igenom ett vapenembargo både i FN och i EU i princip obefintliga.

Jag delar också Désirée Pethrus uppfattning att detta krigsmaskineri inte är något som vi kan välkomna, eftersom det just drabbar Europa och också regionen och de människor som bor där.

Jag kan inte utställa några löften om att driva igenom detta. Däremot kan jag absolut säga att utrikesministern är beredd att ta upp de här frågorna i diskussionerna om Jemen och Syrien. Det kanske passar sig bäst att göra det under den informella lunchen med Arabförbundets generalsekreterare. Där ska man lyfta upp den regionala frågan och också välkomna de aktörer som finns i regionen och som försöker lösa problemet.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattar detta som att Sverige under den informella lunchen, där Arabförbundets ordförande finns med, kan försöka att lyfta upp specifikt frågan om krigsmaskineriet på den saudiska sidan. Är det rätt uppfattat?

Anf. 23 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Det jag vill lova är att utrikesministern kommer att lyfta upp frågan om att vi måste driva igenom politiska lösningar och att olika länder måste ta ansvar när det gäller vapen användningen i Syrien, Jemen och de andra konflikter som vi har på bordet.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattar det som att det alltså är beroende på utrikesministrarnas bedömning vid tillfället huruvida Saudiarabien specifikt kommer att pekas ut eller inte.

Anf. 25 JENS HOLM (V):

Vi välkomnar att detta kommer att tas upp i det sammanhanget. Men jag tycker fortfarande att det är olyckligt att det är en total avsaknad av kritik mot Saudiarabien i slutsatserna. Visst är det svårt att få igenom ett vapenembargo mot en sådan stark och ekonomiskt viktig makt som Saudiarabien, >>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

I vilket fall som helst tycker jag att något land borde ta upp just frågan om ett vapenembargo mot Saudiarabien i det här sammanhanget. Vi tycker att det borde vara Sverige. Vi vill att Sverige ska ta upp det i det här sammanhanget.

Jag kan acceptera om man i stället vill ta upp det i ett annat sammanhang, men då tycker jag att man just ska tala om ett vapenembargo och inte sväva på målet, så att säga.

Jag har en följdfråga. Kommer man att använda ordet vapenembargo och driva den frågan vid den informella lunchen? Då kan vi väl vara nöjda med det. Annars får vi nog anmäla avvikande mening.

Anf. 26 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Däremot kan man föra en diskussion om de regionala makternas ansvar, både Saudiarabiens och Irans, när det gäller de här konflikterna.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattar det som att det finns en avvikande mening från Vänsterpartiet på punkten om Jemen.

Jag konstaterar med detta att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande mening från Vänsterpartiet.

Vi går då vidare till dagordningspunkt 5, Libyen. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 28 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Vi fortsätter genomgången av de förödande konflikterna i den här regionen.

Detta är en diskussionspunkt, och vi räknar inte med att det ska vara någon längre diskussion. Det går framför allt ut på att Frederica Mogherini kommer att återrapportera från sitt deltagande vid det första mötet med den så kallade kvartetten, som består av FN, AU, Arabförbundet och EU. Det nya här är att det tidigare fanns en trojka, som inte inkluderade EU, som försökte arbeta med att lösa Libyenkonflikten, men nu är alltså EU med i kvartetten. De hade ett första möte den 18 mars.

Vi anser att det är bra att kvartetten har bildats och att det blir mer koordinerade ansträngningar för att nå en fredlig lösning på konflikten i Libyen, där ju EU och en del EU-länder har stora intressen.

Vi stöder det uttalande som kvartetten har gjort om att fredsprocessen ska vara libyskledd liksom fördömandena av alla våldsbrott i landet. Det är bra att kvartetten ger sitt fulla stöd till FN och arbetet för att implementera den överenskommelse som faktiskt finns, the Libyan Political Agreement, och att man betonar betydelsen av att alla parter uppfyller sina åtaganden inom ramen för överenskommelsen. Det är centralt att FN fortsätter att leda det internationella samfundets agerande i Libyen och att övriga initiativ som tas stöder och kompletterar FN:s insatser.

Anf. 29 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Jag har ingen annan åsikt.

Jag var nyss på kongress med EPP, European People's Party. Där antog vi ett uttalande om Libyen. Där lyfte man fram Rysslands stöd till general Haftar, som är den andra delen av Libyen och agerar åt ett annat håll. Jag har inte sett något i EU-dokumentet som berör Rysslands inblandning för att försöka förstöra den FN-ledda processen i Libyen. Kan man få en kommentar om det?

Anf. 30 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Som nämnden kommer ihåg har vi diskuterat den här frågan i många år och haft ungefär samma linje, att det är viktigt att vi kan stödja en FN-ledd process, men det är oerhört svårt att komma fram på grund av de blockeringar som finns i säkerhetsrådet och på grund av de regionala aspekterna, som har att göra med de olika grannländernas intressen >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Därför hoppas vi på den nya formen för dialog, där EU, Arabförbundet, Afrikanska unionen och FN tillsammans försöker hitta en väg framåt.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Det verkar som om Desirée var nöjd med det. Jag förstod dock inte riktigt svaret på detta om Rysslands inblandning, men det kanske är för att jag inte sitter i utrikesutskottet och hörde diskussionen där. Är det Ryssland som blockerar den här frågan i säkerhetsrådet?

Anf. 32 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Tack för det klargörandet! Då verkar nämnden vara redo att gå till beslut. Jag sammanfattar det som att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då är det Övriga frågor på dagordningen. Det nämndes en informell lunch, och det har också tidigare på dagordningen funnits en punkt om Turkiet. Är det något av detta som kabinetssekreteraren vill nämna något om?

Anf. 34 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER:

Det gör jag gärna. Angående Turkiet är det nu fråga om endast en kort information om situationen i Turkiet, som Frederica Mogherini kommer att ge. Det blir alltså inte en egen dagordningspunkt, utan det blir mer en information från hennes sida.

Det som särskilt kommer att komma upp är naturligtvis det strategiska förhållningssättet när det gäller Turkiet inför den folkomröstning som ska äga rum den 16 april >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Om det blir tillfälle att kommentera Mogherinis inlägg kommer vi att uttrycka stor oro över utvecklingen i Turkiet. Folkomröstningen om konstitutionsförändringarna äger faktiskt rum under undantagstillstånd. Oppositionspolitiker sitter i fängelse. Försvare av mänskliga rättigheter och journalister arresteras. Yttrandefriheten är inskränkt. Vi kommer särskilt att lyfta fram situationen för HDP och dess ledning. Vi har förstått att Demirtaş, partiordföranden, kommer att inleda en hungerstrejk i dag. Även bristen på dialog med kurderna och på en fredsprocess med kurderna är naturligtvis otroligt allvarlig, inklusive att det är förvärrade säkerhetsförhållanden i sydöstra Turkiet.

Jag vill också att nämnden ska känna till att det inte kommer att bli en diskussion om hur EU ska förhålla sig till Turkiets EU-närmande vid det här tillfället>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Men det tycks finnas en samsyn om att det är bättre att ta upp frågan om EU:s syn på Turkiets EU-närmande efter folkomröstningen den 16 april. Enligt opinionsmätningar är läget ganska jämnt i folkomröstningen.>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Därför är det sannolikt så att en diskussion om EU:s förhållande till Turkiets >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<i stället kommer att äga rum efter folkomröstningen, sannolikt vid det informella utrikesministermötet i Gymnichformat, som äger rum den 29 april.

Jag kan säga några ord om lunchen också. Som jag nämnde tidigare är gästen denna gång Arabförbundets generalsekreterare Abul Gheit. Det kommer att beröra de regionala frågorna, som vi redan har varit inne på. Det kommer sannolikt också att röra förhållandet i Israel–Palestina-frågan och den oroliga situationen i Gulfens överspill över Röda havet på Afrikas horn.

Anf. 35 JOHAN HULTBERG (M):

Fru ordförande! Om ordföranden tillåter det har jag en fråga om Venezuela och den bekymmersamma utvecklingen där. Kommer det på något sätt att komma upp för diskussion under mötet? Högsta domstolen i Venezuela ogiltigförklarade i går helt enkelt det demokratiskt valda

Anf. 36 TINA ACKETOFT (L):

Tack så mycket för redogörelsen! Vi har från vår sida ingenting att säga emot detta. Jag tycker att det är en klok hållning vad gäller Turkiet, även om vi brukar stå på barrikaderna och fäktas mot Turkiet. I ljuset av det som är tycker vi att vi ska avvakta.

Det jag däremot efterlyser är något som är en stående punkt på Liberalernas dagordning – det gäller Vitryssland. När vi var med och hävde sanktionerna mot Vitryssland var det utifrån att man tyckte att det hade blivit en bättre stämning vad gällde demokrati och mänskliga rättigheter och oppositionens möjlighet att verka i Vitryssland.

Det vi såg senast, förra helgen, den 25 mars, pekar i icke önskvärd riktning. Det påkar åt fel håll. Därför skulle vi från Liberalernas håll vilja att utrikesministern lyfter frågan om Belarus och ett återinförande av sanktionerna.

Anf. 37 JOHAN NISSINEN (SD):

Fru ordförande! Efter statskupsförsöket i Turkiet och alla massarresteringar har vi tydligt sett att Turkiet är en skurkstat av samma kaliber som Ryssland. Vi såg kampanjförsöken i EU. När de inte gick vägen för Turkiet kom de med hårda uttalanden om att Nederländerna var fascister och att Tyskland använder nazistmetoder. Kurderna behandlas illa. Och det senaste uttalandet från Erdoğan var att inga européer ska kunna känna sig trygga.

Då är min fråga: Hur ställer sig Sverige till ett EU-närmande för Turkiet?

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Då ska vi bara komma ihåg att vi inte ska göra denna diskussion till en hel utrikesutskottsdiskussion. Det var flera som hade frågor om att ta upp frågor under just rådsmötet. Det är bra att få kommentarer om det är någonting som man avser att göra eller om det kommer upp på annat sätt.

Anf. 39 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Jag börjar med Vitryssland. På svenskt initiativ diskuterade kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik Vitryssland i början av veckan och förberedde ett möte som kommer att äga rum på måndag i Minsk genom höga företrädare för EAS, där vi kommer att framföra kritik mot det som har hänt.

Vi har för övrigt också uppvaktat i Minsk under den gångna veckan för att framföra våra stora bekymmer >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Jag bedömer det som inte meningsfullt att försöka ta upp Vitryssland på mötet på måndag. Däremot kommer vi fortsätta att följa det bilateralt. Och vi kommer att väldigt noga följa upp det möte som äger rum på måndag i Minsk med EAS och den vitryska regeringen. Sedan kan vi följa upp situationen längre fram. Men jag kan försäkra Tina Acketoft att

detta verkligen inte är någonting som vi har glömt bort. Tvärtom är det genom svensk försorg som frågan nu är högt på dagordningen.

När det gäller Venezuela är det som har hänt naturligtvis oerhört bekymmersamt. När man ser hur rättsväsendet annullerar politiken blir det ett dubbelt problem. Det är svårt att säga om frågan kommer att lyftas upp på måndag. Det skulle inte förvåna mig om Spanien lyfter upp den, för de brukar lyfta den. Då kommer vi naturligtvis att stödja ett uttalande som kritiserar den här utvecklingen, som dessvärre kan vara en förändring av de demokratiska grundvalarna, som i och för sig har varit underminerade under en längre tid.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

När det gäller själva EU-närmandet har vi under många år varit överens här i riksdagen om att den rätta vägen framåt med Turkiet är att det ska finnas en möjlighet till en närmare relation till EU och i förlängningen också ett medlemskap. Under de senaste åren har utvecklingen gått åt det andra hållet. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Tills vidare står regeringen på den grunden att ett EU-närmande är bra för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatsutveckling i flertalet länder. Möjligen missade vi den chansen för några år sedan med de blockeringar som fanns på sina håll i EU när det gäller att upprätthålla förhandlingstakten med Turkiet.

Jag vill inte just nu säga hur vi kommer att ställa oss inför diskussionerna som kommer att äga rum efter folkomröstningen, för det har naturligtvis att göra med vilken utveckling vi kommer att få se i folkomröstningen.

Anf. 40 JENS HOLM (V):

Först instämmer jag i det som Tina Acketoft tog upp om Vitryssland. Jag hörde också svaret här. Det är bra att ni följer den frågan nära, för situationen är ytterst allvarlig.

Kabinettssekreteraren nämnde också att Israel–Palestina skulle komma upp som en övrig fråga, om jag förstod det rätt. Jag undrar ifall det är en punkt där Sverige har möjlighet att ta ordet. Israel ska ju nu börja byggandet av bosättningar på Västbanken, säger man. Det är ytterst oroväckande och illavarslande. Här måste EU markera. Jag undrar ifall Sverige tänker begära ordet där.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<. Å andra sidan är det faktiskt beklämmande att EU under en ganska lång tid har varit så pass nedtonat i sin kritik mot Turkiet, om man ser allt som sker där, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<. Jag tycker också att man ska komma ihåg att en suspendering av medlemskapsförhandlingarna är just en suspendering. Det är alltså ett tillfälligt avbrott med hänvisning till ett antal goda skäl som man då påvisar. Ifall det åtgärdas tar man tillbaka medlemskapsförhandlingarna.

Men det visar också att EU snarare har hamnat i Erdoğan's knä och att det är Erdoğan som styr när EU kan uttala sig och kritisera honom. Då är det någonting som har blivit fel. Men jag hoppas verkligen att den här frågan, tas upp igen och att Sverige då kommer att fortsätta att vara tydligt, precis som anfördes här.

Fru ordförande! Jag tror också att det är rätt att invänta folkomröstningen även om det när det gäller detta med EU-närmandet ser ut att bli en annan inriktning framöver än vad det tidigare har varit. Frågan om medlemskapsansökan är nog ganska död, skulle jag vilja säga, beroende på att den största politiska grupperingen har börjat ha en helt annan inriktning.

När det gäller Vitryssland undrar jag bara om kabinetssekreteraren har någon kommentar till detta: Vad jag har förstått kommer det att bli en militärövning med Ryssland inom den närmaste tiden, och ryska trupper har för avsikt att stanna kvar i delar av Vitryssland. Jag vet inte om det bara är spekulationer eller om det är sådant som är offentligt. Det är klart att en sådan utveckling är ytterligare negativ för EU och dess närområde.

Anf. 42 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER:

Jens Holm frågade om Israel och Palestina och bosättningar. Ja, vi planerar för att utrikesministern ska kunna säga någonting om Israel och Palestina under lunchen med Arabförbundet. Men vi väntar inte tills på måndag, utan vi verkar redan nu på morgonen för att EU genom Mogherini eller EU:s EAS-talesperson ska göra ett uttalande om olagligheten i den nya bosättningen, som Israels regering beslutade om i går. Vi kommer också att agera bilateralt.

Vad gäller Vitryssland och militärövningar planeras en övning som Ryssland och Vitryssland ska genomföra i september, som heter Zapad. Den kommer att äga rum parallellt med en stor övning som Sverige leder, som heter Aurora>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

I sammanhanget ser vi en balansgång som Vitryssland åtminstone hittills har försökt gå mellan sin relation till EU och sin relation till Ryssland. Vi har ibland fått uppmuntrande tecken>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< på att man är verkligt intresserad av att upprätthålla en nära relation till EU och inte bara samverka med Ryssland. Men detta är föränderligt, och det är väldigt svårt att bedöma hur den utvecklingen kommer att se ut framöver.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Då tackar nämnden för den övriga informationen och den diskussion som vi får ha för att hålla oss uppdaterade också i en vidare utrikespolitisk bemärkelse. Jag tackar kabinetssekreteraren och önskar utrikesministern ett gott rådsmöte.

§ 2 Jordbruk och fiske

Statsrådet Sven-Erik Bucht

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 6 mars 2017

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 3 april 2017

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar landsbygdsminister Sven-Erik Bucht välkommen till EU-nämnden. Vi börjar som vanligt med återrapport från tidigare rådsmöte. Det hölls ett möte den 6 mars. Har ministern något att tillägga utöver den skriftliga information som har kommit till nämnden?

Anf. 45 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Nej, jag har inget att tillägga.

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor om återrapporten, och vi lägger den till handlingarna.

Vi går in på kommande rådsdagordning. Det är jordbruksfrågor som står på dagordningen, och dagordningspunkt nr 4 handlar om det så kallade omnibusförslaget. Det handlar om budgeten och alla dessa pengar som jordbrukspolitiken ska hantera. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 47 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru ordförande! I september 2016 presenterade kommissionen ett förslag till ändringar inom ett antal finansiella förordningar, en så kallad omnibusförordning.

Kommissionens syfte med ändringsförslaget är att uppnå förenkling och flexibilitet i genomförandet av budgeten. Diskussionerna har främst varit av teknisk karaktär med fokus på detaljer i förordningarna.

Inför rådsmötet den 3 april avser det maltesiska ordförandeskapet att presentera en lägesrapport och föra en diskussion om de jordbruksrelaterade delarna i förslaget. Det blir därmed jordbruksministrarnas inspel till den övergripande omnibusprocessen. Sverige har drivit en linje för förenkling i förhandlingen. Samtidigt har regeringen prioriterat stabilitet eftersom det är viktigt för lantbrukarna och myndigheterna att förutsättningarna inte ändras alltför ofta.

Sverige har vidare drivit en linje för ökad marknadsorientering. Sverige har till exempel motsatt sig mer produktionskopplade stöd och utvidgningen av stöd till producenter inom den samlade marknadsordningen. Jag anser därmed att Sverige har en viktig roll att spela för att den typen av åtgärder inte ska öka i omfattning.

Anf. 48 ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för redovisningen!

Finns det någon analys av hur de förslag som finns här påverkar Sverige, det svenska jordbruket och brukarna? Jag tänker på några specifika

frågor, till exempel avses tydligen definitionen av permanenta gräsmarker att ändras. Det finns rätt mycket organogena jordar i vårt land.

Kort och gott: Hur påverkar detta Sverige och brukarna i Sverige?

2016/17:32

31 mars

Anf. 49 JOHAN HULTBERG (M):

Fru ordförande! Jag har ingen fråga utan jag vill påminna om Moderaternas medskick i går om att verkligen trycka på marknadsorienteringen och försöka stå emot de förslag som ligger på bordet om att öppna för medlemsstaterna att frivilligt genomföra det produktionskopplade stödet.

Anf. 50 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Jag vill överlåta Eskil Erlandssons fråga till kanslirådet Ulrika Rinman att besvara den. Den är mer på detaljnivå.

Anf. 51 Kanslirådet ULRIKA RINMAN:

Det var en fråga om permanenta gräsmarker. Vissa medlemsstater har drivit ett förslag eftersom de ser vissa problem med den nuvarande lagstiftningen. Flera av de förslag som läggs fram är i grund och botten bra. Samtidigt behövs det en stabilitet, i synnerhet i Sverige där vi har ändrat definitionen av de permanenta gräsmarkerna flera gånger.

Vi ser det som positivt att man tittar på frågorna och att det är frivilligt för medlemsstaterna att genomföra ändringarna. Vi anser inte att det behöver påverka Sverige i nuläget utan att vi kan välja om vi vill göra förändringar.

Jag vill påminna om att det finns en förändring som vi tycker är positiv, nämligen att definitionen av aktiva jordbrukare föreslås bli frivillig. Det kan innebära en stor förenkling för många jordbrukare i Sverige.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Nämnden kan sammanfattningsvis stödja den av regeringen här redovisade inriktningen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Förenkling.

Anf. 53 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru ordförande! Under nästa dagordningspunkt ska kommissionen presentera en utvärdering av de så kallade ekologiska fokusarealerna inom förgröningen av direktstödet. De jordbrukare som omfattas av kravet ska avsätta minst 5 procent av sin åkerareal till markanvändning som bidrar till att upprätthålla och öka den biologiska mångfalden.

Enligt förordningen om direktstöd ska kommissionen presentera en utvärdering av ekologiska fokusarealer senast den 31 mars i år. Förordningen klargör också att kommissionen kan föreslå att kraven höjs från 5 till 7 procent av åkerarealen.

För någon dag sedan presenterades rapporten, och med anledning av rapportens iakttagelser föreslår kommissionen ingen höjning av kraven på ekologiska fokusarealer. Regeringen anser att den gemensamma jordbrukspolitiken behöver förenklas och bli mer effektiv. I det avseendet är förgröningen en stor utmaning. Baserat på bland annat Jordbruksverkets analyser av förgröningen är regeringens slutsats att förgröningens mil-

jönytta och effektivitet är låg. Dessutom uppfattas kraven som krångliga och administrativt betungande av såväl jordbrukare som myndigheter.

Regeringen anser att riktade åtgärder inom landsbygdsprogrammet ger oss större möjligheter att uppnå olika miljömål på ett effektivt sätt.

Mot denna bakgrund välkomnar regeringen rapportens slutsatser att inte höja kravet. I stället anser regeringen att vi bör lägga kraft på att diskutera hur vi kan nå ett bättre miljömässigt utfall i kommande ändringar av den gemensamma jordbrukspolitiken.

Anf. 54 JENS HOLM (V):

Jag vill ta upp två saker.

Den ena gäller slutsatsen att den så kallade förgröningen har gett ett dåligt resultat och inte lett till så mycket miljönytta för jordbrukspolitiken. Det är ytterst illa.

Jag har förstått att regeringens linje är att sätta mer fokus på landsbygdsprogrammet och ställa mindre krav på direktstöden och den mer produktionsorienterade delen av jordbrukspolitiken. Det blir lite konstigt eftersom det största problemet med direktstöden ur ett miljöperspektiv är att de är ensidigt inriktade på produktion och ställer få miljökrav. Jag hoppas verkligen att regeringens linje är att driva att hela jordbrukspolitiken måste leverera större miljönytta. Jag skulle vilja ha ett svar som inte bara fokuserar på landsbygdsprogrammet.

Den andra saken jag vill fråga om gäller de ekologiska fokusarealerna. Det är väl ändå en bra idé att ha sådana krav. Regeringen säger nu att man inte vill höja procentsiffran 5 till 7 procent, men tycker man att det är bra att det ställs krav på ekologiska fokusarealer? Tycker regeringen att det kravet ska fortsätta att finnas? Jag kan hålla med om att 5 eller 7 procent kanske inte är den största frågan just nu. Vi vet att arealerna i praktiken inte lever upp till de krav som finns i dag.

Anf. 55 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Jag håller med Jens Holm om att det är viktigt att vi inom hela CAP har ett fokus på miljön. Det är mycket viktigt.

Sedan är direktstöden faktiskt frikopplade från produktion. De kommer förmodligen att finnas kvar under lång tid, men det gäller ju att få dem mycket effektivare och enklare. I dag är de nämligen inte det, och de analyser Jordbruksverket har gjort visar att de ger väldigt lite miljönytta. Det är också därför regeringen vill rikta detta i landsbygdsprogrammet, där man har riktade åtgärder som just ska få en helt annan effekt. Det är väldigt viktigt.

Anf. 56 JENS HOLM (V):

Jag tycker att det låter rimligt, och det låter ju jättebra om mer av de frikopplade stöden kan flyttas över till exempelvis landsbygdsprogrammet så att vi kan ha mer pengar där och mindre i den andra pelaren. Det kanske också är konsekvensen av regeringens linje. Men vad anser ni om de ekologiska fokusarealerna? Är det bra att det finns ett sådant krav, och vill ni att det ska finnas kvar i fortsättningen?

Som jag sa i mitt förra inlägg kommer de förmodligen att finnas kvar under en längre tid, men det gäller att göra dem effektivare och bättre än de är i dag. I dag ger de inte den miljöeffekt som man förväntade sig när man införde dem, och det visar också Jordbruksverkets analys.

Anf. 58 JOHAN HULTBERG (M):

Fru ordförande! Jag tycker att fokus måste ligga på resultaten. De ekologiska fokusområdena har ju inte varit ett särskilt effektivt sätt att nå goda resultat, utan det handlar mycket om att lägga mark i träda och så vidare – till ganska lite gagn för miljön.

Därför vill jag påminna om det medskick vi gjorde i går om att regeringen ska fortsätta driva att man snarare ska fokusera på vilka resultat som kan uppnås genom de stöd man ger och inte så mycket på de enskilda åtgärderna. Det blir väldigt mycket detaljreglering, vilket kanske inte leder fram till de bästa resultaten. Vi ska i stället ha en bättre resultatuppföljning och fokus på det.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Med denna diskussion är nämnden beredd att gå till beslut, och jag konstaterar att det finns stöd för den av regeringen här redovisade inriktningen.

Finns det någon övrig fråga som ministern vill informera nämnden om?

Anf. 60 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Ja, det finns en övrig fråga jag vill informera om. Jag har tillsammans med mina nordiska och baltiska kollegor anmält en övrig fråga till rådsrådet, och den rör förenkling av den gemensamma jordbrukspolitiken. Vi kommer att presentera ett gemensamt dokument som tar upp vikten av förenklingar, tillsammans med en omfattande lista med konkreta förenklingsförslag. Det handlar bland annat om behovet av att minska detaljstyrningen från kommissionens sida inom den gemensamma jordbrukspolitiken, att kontrollsystemet bör utvecklas samt att antalet uppsättningar av regelsystem måste minska.

Regelförenklingar är en högt prioriterad fråga för regeringen, inte minst vad gäller EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Att få till stånd ett bättre och enklare regelverk är av stor betydelse för att förbättra såväl miljönyttan som konkurrenskraft och även för att förbättra stödets kostnadseffektivitet. Det är viktigt att medlemsstaterna tydligt för fram detta till kommissionen, och jag är därför mycket positiv till att vi nu gemensamt med de baltiska och nordiska grannarna tar upp frågan på minister-rådsrådet.

Anf. 61 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Jag välkomnar verkligen att de nordiska länderna nu enas kring och driver denna fråga i EU. Jag bara undrar om även skogsfrågorna är en del av detta gemensamma nordiska initiativ?

Anf. 62 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):
Den frågan behandlas ju inte här, utan det är bara CAP som behandlas i denna del.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar med intresse att vi har en nordisk–baltisk diskussion här. När det gäller EU-samarbetet lite bredare har vi i nämnden diskuterat ett antal gånger hur man kan få fler vänner i unionen – särskilt med anledning av att en del andra vänner har valt att återta sitt medlemskap.

Vi tackar för informationen om de övriga frågorna. Jag kanske ska ge information om att det finns ytterligare en övrig fråga, som inte var noterad på vår dagordning. Den handlar om den brasilianska köttskandalen, som jag förstår det. Det är ingenting som Sverige anser att man ska säga någonting om, men är det riktigt att den står med under övriga frågor på rådsdagordningen?

Anf. 64 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Ja. Kommissionären kommer att informera om vad man har vidtagit för åtgärder i frågan.

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Då vet nämnden om även detta. Vi tackar ministern för i dag och önskar lycka till på rådsmötet!

Innehållsförteckning

§ 1 Utrikes frågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 6 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	2
Anf. 7 ESKIL ERLANDSSON (C)	2
Anf. 8 JOHAN NISSINEN (SD)	2
Anf. 9 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	2
Anf. 10 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 11 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	3
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 13 MARIA ABRAHAMSSON (M)	3
Anf. 14 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	3
Anf. 15 JOHAN HULTBERG (M)	4
Anf. 16 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	4
Anf. 17 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 18 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	4
Anf. 19 JENS HOLM (V)	5
Anf. 20 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	5
Anf. 21 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	5
Anf. 22 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 23 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	6
Anf. 24 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 25 JENS HOLM (V)	6
Anf. 26 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	6
Anf. 27 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 28 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	6
Anf. 29 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	7
Anf. 30 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	7
Anf. 31 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 32 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	7
Anf. 33 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 34 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	8
Anf. 35 JOHAN HULTBERG (M)	8
Anf. 36 TINA ACKETOFT (L)	8
Anf. 37 JOHAN NISSINEN (SD)	9
Anf. 38 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 39 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	9
Anf. 40 JENS HOLM (V)	10
Anf. 41 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	10
Anf. 42 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER	11
Anf. 43 ORDFÖRANDEN	11
§ 2 Jordbruk och fiske	12
Anf. 44 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 45 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	12

Anf. 46	ORDFÖRANDEN	12
Anf. 47	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	12
Anf. 48	ESKIL ERLANDSSON (C).....	12
Anf. 49	JOHAN HULTBERG (M)	13
Anf. 50	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	13
Anf. 51	Kanslirådet ULRIKA RINMAN	13
Anf. 52	ORDFÖRANDEN	13
Anf. 53	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	13
Anf. 54	JENS HOLM (V)	14
Anf. 55	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	14
Anf. 56	JENS HOLM (V)	14
Anf. 57	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	14
Anf. 58	JOHAN HULTBERG (M)	15
Anf. 59	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 60	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	15
Anf. 61	CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	15
Anf. 62	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	15
Anf. 63	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 64	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	16
Anf. 65	ORDFÖRANDEN	16